

Wetenschap en geloof

Address to participants in the plenary session of the Pontifical Academy of Sciences

28 October 2010

Pope Benedict XVI

Your Excellencies, Distinguished Ladies and Gentlemen,

I am pleased to greet all of you here present as the Pontifical Academy of Sciences gathers for its Plenary Session to reflect on 'The Scientific Legacy of the Twentieth Century'. I greet in particular Bishop Marcelo Sánchez Sorondo, Chancellor of the Academy. I also take this opportunity to recall with affection and gratitude Professor Nicola Cabibbo, your late president. With all of you, I prayerfully commend his noble soul to God the Father of mercies.

The history of science in the twentieth century is one of undoubted achievement and major advances. Unfortunately, the popular image of twentieth-century science is sometimes characterized otherwise, in two extreme ways. On the one hand, science is posited by some as a panacea, proven by its notable achievements in the last century. Its innumerable advances were in fact so encompassing and so rapid that they seemed to confirm the point of view that science might answer all the questions of man's existence, and even of his highest aspirations. On the other hand, there are those who fear science and who distance themselves from it, because of sobering developments such as the construction and terrifying use of nuclear weapons.

Science, of course, is not defined by either of these extremes. Its task was and remains a patient yet passionate search for the truth about the cosmos, about nature and about the constitution of the human being. In this search, there have been many successes and failures, triumphs and setbacks. The developments of science have been both uplifting, as when the complexity of nature and its phenomena were discovered, exceeding our expectations, and humbling, as when some of the theories we thought might have explained those phenomena once and for all proved only partial. Nonetheless, even provisional results constitute a real contribution to unveiling the correspondence between the intellect and natural realities, on which later generations may build further.

The progress made in scientific knowledge in the twentieth century, in all its various disciplines, has led to a greatly improved awareness of the place that man and this planet occupy in the universe. In all sciences, the common denominator continues to be the notion of experimentation as an organized method for observing nature. In the last century, man certainly made more progress – if not always in his knowledge of himself and of God, then certainly in his knowledge of the macro- and microcosms – than in the entire previous history of humanity. Our meeting here today, dear friends, is a proof of the Church's esteem for ongoing scientific research and of her gratitude for scientific endeavour, which she both encourages and benefits from. In our own day, scientists themselves appreciate more and more the need to be open to philosophy if they are to discover the logical and epistemological foundation for their methodology and their conclusions. For her part, the Church is convinced that scientific activity ultimately benefits from the recognition of man's spiritual dimension and his quest for ultimate answers that allow for the acknowledgement of a world existing independently from us, which

we do not fully understand and which we can only comprehend in so far as we grasp its inherent logic. Scientists do not create the world; they learn about it and attempt to imitate it, following the laws and intelligibility that nature manifests to us. The scientist's experience as a human being is therefore that of perceiving a constant, a law, a logos that he has not created but that he has instead observed: in fact, it leads us to admit the existence of an all-powerful Reason, which is other than that of man, and which sustains the world. This is the meeting point between the natural sciences and religion. As a result, science becomes a place of dialogue, a meeting between man and nature and, potentially, even between man and his Creator.

As we look to the twenty-first century, I would like to propose two thoughts for further reflection. First, as increasing accomplishments of the sciences deepen our wonder of the complexity of nature, the need for an interdisciplinary approach tied with philosophical reflection leading to a synthesis is more and more perceived. Secondly, scientific achievement in this new century should always be informed by the imperatives of fraternity and peace, helping to solve the great problems of humanity, and directing everyone's efforts towards the true good of man and the integral development of the peoples of the world. The positive outcome of twenty-first century science will surely depend in large measure on the scientist's ability to search for truth and apply discoveries in a way that goes hand in hand with the search for what is just and good.

With these sentiments, I invite you to direct your gaze toward Christ, the uncreated Wisdom, and to recognize in His face, the Logos of the Creator of all things. Renewing my good wishes for your work, I willingly impart my Apostolic Blessing.

The Health Care Council and “Humanae Vitae”

“A Prophetic Document of the Magisterium of the Church”

Zenit, 3 september 2010

Here is the address delivered Sept. 3 by Archbishop Zygmunt Zimowski, the president of the Pontifical Council for Health Care Ministry, at the four-day “Celebration of Love and Life” seminar that marked the 25th anniversary of the Pope Paul VI Institute.

“Humanae Vitae” and the Pontifical Council for Health Care Workers

As president of the Pontifical Council for Health Care Workers, I feel very honored to be invited by the Pope Paul VI Institute for the Study of Human Reproduction. By its nature, the subject entrusted to me, namely “‘Humanae Vitae’: The Challenge for Health Care Workers,” belongs in a certain sense to the mission of our dicastery, which has among its principal tasks that of coordinating the many bodies that directly involve Christians in the health care sector in order to foster and spread an increasingly better ethical-religious formation of Christian health care workers in the world.

The Pontifical Council for Health Care Workers published an important document on the subject in 1995 with the significant title “Charter for Health Care Workers” in order to offer an overall summary of the position of the Church in relation to human life. This document is organized into three parts: 1) Procreation; 2) Life; and 3) Death. “Humanae Vitae” can thus be said to be a prophetic document of the magisterium of the Church, as can be evinced from the “Charter for Health Care Workers,” and constitutes a challenge for health care workers. Let us address this challenge together.

“Humanae Vitae”: An Encyclical, a Challenge

It is well known that the encyclical “*Humanae Vitae*,” as a teaching of the pontifical magisterium, is a challenge, both in an objective sense and in a subjective sense; or, to put it another way, “*Humanae Vitae*” is today the subject of a challenge in a passive sense inasmuch as it is challenged, and in an active sense inasmuch as it challenges. In simpler words, the encyclical “*Humanae Vitae*” of Paul VI lends itself to a true challenge in two senses. We are witnessing, indeed, a challenge to this encyclical and a challenge of this encyclical. The challenge to “*Humanae Vitae*,” which immediately followed its publication and which still continues, comes from various points of view and above all from its purported biologicistic and Augustinian approach that is said to be inherited from “*Casti Connubii*” (Dec. 31, 1930).

The challenge of “*Humanae Vitae*,” instead, has been centered around its intrinsic normative principle as an ineluctable conclusion of the premises of “*Gaudium et Spes*” of the Second Vatican Council. Through this principle, which is always valid, it became a challenge because of its character when faced with the criteria of the majority of the famous ad hoc Commission, as well as the advances achieved and obtained at a scientific and technical level, specifically in the field of biogenetics. Through this doctrinal character, “*Humanae Vitae*” has also challenged the contradictions of artificial procreation. These two challenges — one passive and the other active — obviously call upon health workers in particular inasmuch as they are specifically ministers of human life. [...]

The challenge to “*Humanae Vitae*,” and this should be emphasized, relates to an equivocal reading of the text more than 40 years after its publication. This challenge to “*Humanae Vitae*” has provoked in turn the challenge of “*Humanae Vitae*,” namely a univocal, pertinent and correct reading of the text. These two challenges, which involve each other reciprocally, challenge health care workers. Thus the division of these challenges does not mean their separation; they intertwine and become unbound in the challenge to health care workers.

Thus, entering into the heart of “*Humanae Vitae*,” I am of the view that we have come to its most demanding challenge for health care workers. This is because, in this challenge to the majority and to the challengers, after 40 years, “*Humanae Vitae*” teaches with categorical firmness the very much discussed principle of the two aspects of conjugal love — the unitive and procreative — which should not be separated in the conjugal act. In addition, because on the basis of this intrinsic moral criterion it is the task specifically of health care workers to indicate the inconsistency of the criteria of the majority and their followers today. This challenge to “*Humanae Vitae*” also concerns all the policies involving assistance in replacing the conjugal act made possible by the advance of science and technology. It is no accident that Pope Paul VI expressly appealed to medical doctors and to health care personnel.

“Humanae Vitae” and the Challenge to Health Care Workers

In “*Humanae Vitae*” we find the words for medical doctors and other health workers: “We hold in the highest esteem those doctors and members of the nursing profession who, in the exercise of their calling, endeavor to fulfill the demands of their Christian vocation before any merely human interest. Let them therefore continue constant in their resolution always to support those lines of action which accord with faith and with right reason. And let them strive to win agreement and support for these policies among their professional colleagues. Moreover, they should regard it as an essential part of their skill to make themselves fully proficient in this difficult field of medical knowledge. For then, when married couples ask for their advice, they may be in a position to give them right counsel and to point them in the proper direction. Married couples have a right to expect this much from them” (No. 27). To this challenge of “*Humanae Vitae*” the “*Charter for Health Care Workers*” responds by declaring as follows: “The work of health care persons is a very valuable service to life. It expresses a profoundly human and Christian commitment, undertaken and carried out not only as a technical activity but also as one of dedication to and love of neighbor. It is ‘a form of Christian witness.’ ‘Their profession

calls for them to be guardians and servants of human life' ("Evangelium Vitae," 89)." In order to avoid any misunderstanding, let us accept the challenge of "Humanae Vitae" and follow closely the teaching of Paul VI. Its challenge to health care workers thus also becomes their giving primary value to conjugal love and responsible parenthood. Indeed, an in-depth knowledge of both is absolutely necessary to their professional work.

Pastoral Challenges or Prospects?

The Pontifical Council for Health Care Workers has just reached the age of 25. As regards the history of the Church this is not a long period for making an assessment but it is enough to allow us to ask ourselves if its founding intuition, its goals and its mission have been confirmed in concrete historical reality. Hence the reference to the pastoral challenges that this dicastery has to address in the present and in the future. The goals of the Pontifical Council, pointed out in the founding *motu proprio* "Dolentium Hominum," are "pastoral" goals. Thus the challenges for the action of the Church, and thus also for the Pontifical Council for Health Care Workers, are present in that field in which this pastoral care has to be carried out in practical terms, that is to say of health and illness of human reproduction, of the whole health care world with its technical-scientific development, the complexity of its structures and individuals, with consequent social changes and ideologies about life, health, human reproduction, illness and death. It is specifically here that the field of action of the Pontifical Health Care Workers is to be found and at the same time it is from here that there come the questions and the appeals to thought with the view to the incarnation of Gospel values in contemporary medical culture. To understand things well, however, the challenges in question are at the same time new prospects which stimulate the intelligence and the creativity of the people of God.

The Challenges

The first challenge is cultural. After "Evangelium Vitae" there has often been discussion about two phrases that were made famous by the Venerable John Paul II: "culture of life" and "culture of death." This last refers to all those forms of thought, or practices, of institutions and of socio-cultural movements of a materialistic character. The domination of lifestyles that limit the horizon of human life solely to its earthly journey is a strong challenge of the contemporary age to the proclaiming of the Gospel in general and pastoral care in health in particular: permissive laws such as those on abortion and euthanasia, the transformation of hospitals and clinics into profit-making businesses, the contesting of public health care in attempt to reduce it to a self-service according to the real or purported needs of citizens, etc.

In this context, how can one assure the pastoral presence of the Church in health care structures that are prevalently based on these cultures? How can one create the possibility that suffering and pain can receive a positive meaning, that they can be fecund and create interior riches and witness to high values of the meaning of life, of love and of solidarity rather than inducing hopelessness?

Care for the sick and for those who suffer has been declared to be an integral part of the mission of the Church ("Dolentium Hominum," No. 1). How can we extend the pastoral presence of the Church in each health care structure, whether small or large, that is present in the local area where the Church is at work?

Catholic health care institutions are a valuable patrimony of the Church and of society inasmuch as they guarantee the values of freedom, equality and solidarity. Faced with the phenomenon of the ageing of the category of men and women religious and the decrease in vocations, but also problems that are no less serious of an economic and financial character, how can we maintain and strengthen their existence, diffusion and identity of bearing witness to Gospel charity, always assuring the integral quality of services, above all to those most in need?

Thanks to the advances in science and technology, contemporary health care has been experiencing an exponential development. Faced with the contradiction of the continuance in many poor areas of the world of

diseases that have been eradicated elsewhere, and of the unequal use of the benefits of medical, scientific and technological progress, how can the Church keep up with technical developments applied to the health care field in general and to medicine in particular, especially where the need to do this is compelling?

The contemporary world is dominated by the phenomenon of communication. How can the Church retrieve, once again in the health care field — and also in the field of procreation — its ability to engage in pastoral communication that is both effective and prophetic at the same time, without allowing itself to be involved in useless and unfruitful controversies?

The secularization of medicine, with a consequent loss of the mystical and the ability to attract health care personnel. Today people do not draw near to the sick principally out of a vocation to do so, out of a sense of mission. They do so for other motives. Hence the so-much condemned phenomenon of the dehumanization of medicine: a technical hypotrophy exists. Care is increasingly becoming technical and less human in character.

The lack of ethical training in professionals has a negative effect on subjects that are very important for life such as genetics, euthanasia, abortion and death, or upon subjects that come from the profession: responsibility, respect, justice and loyalty.

Prospects

The Second Vatican Council taught that care for the suffering is the task of the whole of the Church and called on bishops and priests to care for “the sick and the dying, visiting them and comforting them in the Lord” (“Presbyterorum Ordinis,” Nos. 6, 8; “Lumen Gentium,” No. 38). Developments of the teaching can be found both in the Cod of Church Law (Canon 529.1) where parish priests are reminded of their duty to care for the sick and to do so with generous charity. The sssemblies of the Synod of Bishops, especially in the apostolic exhortation “Cristifideles Laici” (Nos. 53 an 54), laid especial emphasis on this.

Nonetheless, the prospects for constant work by the Pontifical Council for Health Workers to promote, coordinate and animate pastoral care in the health have their fulcrum in the tasks assigned to it by the apostolic constitution which provide a broad and profound, indeed universal, vision as to the framework of action for our dicastery. Among the above-mentioned tasks we also find that of lending “its assistance to the particular Churches to ensure that health care workers receive spiritual help in carrying out their work according to the Christian teachings, and especially that in turn the pastoral workers in the field may never lack the help they need to carry out their work” (“Pastor Bonus,” No. 153, 2). Not losing from sight this universal horizon of its action of promoting, animating and coordinating pastoral care in health is fundamental in the organization and implementation of the programs of the Pontifical Council for Health Care Workers. Thus in addition to the organization of initiatives and activities with an international profile such as the annual international conferences and the World Day of the Sick, this dicastery intends to place especial emphasis on the points listed below.

To be adequate, pastoral care in health and human reproduction like every other form of action, needs a pastoral project at all levels of the national territory: the national level, the regional level, the diocesan level, the parish level and even at a very local level or a the level of the structure itself.

As a domestic church, the family is also called to proclaim, celebrate and serve the Gospel of Life. This is a task that concerns above all the marriage partners who are called to be transmitters of life on the basis of an always renewed awareness of the meaning of generation, as a privileged event in which it is demonstrated that human life is a gift which is received and in its turn is to be given. In the generation of a new life parents perceive that their child “as the fruit of their mutual gift of love, is, in turn, a gift for both of them, a gift which flows from them.” This is why the Charter for Health Care Workers proclaims: “Health Care Workers lend their service

whenever they help the parents to procreate responsibly supporting the conditions, removing obstacles and protecting them from invasive techniques unworthy of human procreation" (No. 11).

Thus it is of fundamental importance to invest in formation. Many of the challenges listed above have aspects of great complexity and it is difficult today to think that one can engage in a new evangelization without bearing this in mind and without health care workers being trained in an adequate way which will allow them to face up to these challenges with great skill and consistency. The Second Vatican Council laid great emphasis on this ("Optatam Totius," No. 4).

Formation must be first of all be multifaceted, integral and suited to the various forms of apostolate (cf. AA, Nos., 16-19, 28-29, 31). As regards the instruments of formation, today there are many in number and differ from each other: One can begin from experience, from belonging to pastoral activities where good organization exists, coordination and assessment; one can be trained by attending lessons given by good teachers and ad hoc courses in seminaries and universities, in the same way as academic qualifications can be obtained in theology faculties that teach pastoral care in health.

Reference has been made also to the fact that being a health care worker involves a missionary dimension. Today every mission is a response to a calling. A vocation involves feeling called to evangelize this sector of the world of health care. The mandate, the sending out, is not enough. It is essential that the evangelizer feels attracted and has a vocation. From this vocation will then be born a great desire for training, study, concern and enthusiasm. If ardor is absent, pastoral integration and organization are difficult; there is a concern only about "keeping" the existent, and neither creativity nor prophecy are fostered. The Pontifical Council for Health Care Workers stresses this aspect in its relations with the bishops' conferences and the religious families that are active in the world of health care.

Conclusion

As can be deduced, what has been said hitherto in this paper, the creation of the dicastery of the Pontifical Council for Health Care Workers was a brilliant prophetic intuition of the Venerable John Paul II. The universal horizon of his action, which was always at the service of man and specific and local Churches, can be summed up in the following words of the Holy Father Benedict XVI: "Individuals who care for those in need must first be professionally competent: They should be properly trained in what to do and how to do it, and committed to continuing care. Yet, while professional competence is a primary, fundamental requirement, it is not of itself sufficient. We are dealing with human being, and human beings always need something more than technically proper care. They need humanity. They need heartfelt concern. Those who work for the Church's charitable organizations must be distinguished by the fact that they do not merely meet the needs of the moment, but they dedicate themselves to others with heartfelt concern, enabling them to experience the richness of their humanity. Consequently, in addition to their necessary professional training, these charity workers need a formation of the heart: They need to be led to that encounter with God in Christ which awakens their love and opens their spirits to others. As a result, love of neighbor will no longer be for them a commandment imposed, so to speak, from without, but a consequence deriving from their faith, a faith which becomes active through love for life (cf. Galatians 5:6)" ("Deus Caritas Est," No. 31).

Thank you for your attention.

Bio-ethiek en natuurwet

Het menselijk leven, subject van onvervreemdbare rechten

Tot de deelnemers aan de XVIe algemene vergadering van de Pauselijke Academie voor het Leven, bijeen rond het thema “bio-ethiek en natuurwet”

13 februari 2010

Paus Benedictus XVI

Geliefde broeders in het bisschopsambt en het priesterschap, doorluchtige leden van de Pauselijke Academie voor het Leven, Dames en Heren,

Het is mijn vreugde u van harte te ontvangen en te groeten ter gelegenheid van de voltallige zitting van de Pauselijke Academie voor het Leven, die bijeengeroepen werd om zich te bezinnen over onderwerpen aangaande de band tussen bio-ethiek en natuurwet, die in de huidige context van de constante ontwikkelingen op dit wetenschappelijk domein van groter belang lijken. Ik groet bijzonder Mgr. Rino Fisichella, voorzitter van deze Academie en dank hem voor de vriendelijke woorden die hij in naam van allen tot mij richtte. Ik wens ook ieder van u persoonlijk te danken te richten voor uw kostbare en onvervangbare inzet voor het leven, in de verschillende middens vanwaar u komt.

De problematiek rond het thema bio-ethiek laat toe na te gaan in hoeverre de onderliggende vragen de antropologische kwestie op het voorplan zetten. Zoals ik zeg in mijn laatste encycliek “Caritas in Veritate – Liefde in Waarheid”: “Het belangrijkste en meest beslissende gebied van de culturele strijd tussen de absolute aanspraken van de techniek en de morele verantwoordelijkheid van de mens is vandaag de bio-ethiek, waar de mogelijkheid van een totale menselijke ontwikkeling zelf op het spel staat. Het gaat om een uiterst delicaat en beslissend gebied waar, op een dramatische wijze, de vraag wordt gesteld of de mens zichzelf heeft voortgebracht of dat hij afhankelijk is van God. De wetenschappelijke ontdekkingen op dit terrein en de mogelijkheden van technische ingrepen lijken zo geavanceerd te zijn dat ze ons voor de keuze stellen tussen twee soorten van rationaliteit: de rede die openstaat voor transcendentie of de rede die opgesloten blijft in de immanentie”. (1)

Ten overstaan van dergelijke vragen die het menselijk leven in zijn permanente spanning tussen immanentie en transcendentie, op zo een doorslaggevende manier raken en die van groot belang zijn voor de cultuur van de komende generaties, is de in werking stelling nodig van een integraal pedagogisch project dat toelaat dergelijke thematieken in een positieve, evenwichtige en constructieve visie aan te pakken, vooral in de band tussen geloof en rede.

De vragen van de bio-ethiek plaatsen de waardigheid van de mens, een fundamenteel principe dat het geloof in de gekruisigde en verrezen Jezus Christus altijd verdedigd heeft, dikwijls op het voorplan vooral wanneer het veronachtzaamd wordt als het gaat om meer simpele en weerloze wezens: God bemint elk menselijk wezen op een unieke en diepe manier. Zoals elke discipline, heeft ook de bio-ethiek een referentie nodig die een coherente lezing kan waarborgen van ethische vragen die onvermijdelijk opgeworpen worden bij mogelijke interpretatieconflicten. In die ruimte is er openheid voor de normatieve referentie naar de morele natuurwet. De

erkenning van de waardigheid van de mens vindt als onvervreemdbaar recht zijn eerste fundament namelijk in deze wet – die niet door mensenhand geschreven werd maar door de Schepper in het hart van de mens; alle wetgevingen zijn geroepen ze te erkennen als een onschendbaar recht en iedere persoon is gehouden is ze respecteren en te bevorderen. (2)

Zonder het fundamenteel principe van de menselijke waardigheid zou het zeer moeilijk zijn een bron te vinden voor de rechten van de persoon en is het onmogelijk een ethische oordeel te vellen over wetenschappelijke verworvenheden die rechtstreeks te maken hebben met het menselijk leven. Het is bijgevolg noodzakelijk, met klem te herhalen dat de menselijke waardigheid niet alleen in verband met externe elementen kan begrepen worden zoals de vooruitgang van de wetenschap, de geleidelijkheid in de ontwikkeling van het menselijk leven of een goedkoop medelijden in grenssituaties. Als men respect inroept voor de waardigheid van de mens, is het fundamenteel dat dit respect volledig, totaal en zonder dwang is maar de erkenning dat het steeds om een menselijk leven gaat, is altijd een plicht. Zeker, het menselijk leven kent een eigen ontwikkeling en de horizon van wetenschappelijk onderzoek en bio-ethiek ligt open, maar als het gaat om domeinen die betrekking hebben tot het menselijk wezen, moet herhaald worden dat wetenschappers nooit mogen denken dat zich in hun handen slechts onbezield en manipuleerbare materie bevindt. Het leven van de mens is vanaf het eerste ogenblik namelijk gekenmerkt door het feit menselijk leven te zijn en om die reden is het altijd, overal en ondanks alles, drager van een eigen waardigheid. (3) Anders zullen wij steeds het gevaar lopen dat de wetenschap als instrument gebruikt wordt met het onvermijdelijke gevolg dat men gemakkelijk vervalt in willekeur, discriminatie en het economisch belang van de sterkste.

Het verenigen van bio-ethiek en morele natuurwet laat toe de noodzakelijke en onvermijdelijke herinnering aan de intrinsieke waardigheid van het menselijk leven vanaf zijn eerste ogenblik tot aan zijn natuurlijk einde, op zijn best te verifiëren. Alhoewel met meer nadruk en terecht herinnerd wordt aan aanspraken die de rechten van de persoon waarborgen, bemerkt men in de huidige context daarentegen dat die aanspraken niet altijd erkend worden voor het menselijk leven in de loop van zijn natuurlijke ontwikkeling en in fases waarin het zwakker is. Deze tegenspraak maakt duidelijk dat in de verschillende middens van samenleving en cultuur, een engagement nodig is opdat het menselijk leven steeds zou erkend worden als een subject van onvervreemdbare rechten en nooit als een object dat onderworpen is aan de willekeur van de sterkste. De geschiedenis heeft aangetoond hoe gevaarlijk en dodelijk een Staat kan zijn die wetten uitvaardigt over vragen die mens en samenleving raken en daarbij beweert zelf bron en principe van ethiek te zijn.

Zonder universele principes die een gemeenschappelijke noemer voor heel de mensheid kunnen verifiëren, mag het gevaar van relativistische regressie op legislatief vlak niet onderschat worden. (4) De morele natuurwet, die haar kracht haalt uit haar universeel karakter, laat toe dit gevaar te bezweren en waarborgt vooral dat de wetgever authentiek respect opbrengt voor de persoon en heel de scheppingsorde. Zij brengt de consensus op gang tussen personen van verschillende culturen en godsdiensten en laat toe verschillen te overstijgen omdat zij het bestaan bevestigt van een orde die door de Schepper in de natuur geprent is en erkend wordt als een instantie van waarachtig rationeel ethisch oordeel om het goede na te streven en het kwade te vermijden. De morele natuurwet “behoort tot het grote patrimonium van de menselijke wijsheid die het licht van de Openbaring mee uitgezuiverd heeft en beter tot ontwikkeling bracht”. (5)

Doorluchtige leden van de Pauselijke Academie voor het Leven, binnen de huidige context blijkt uw inzet steeds delicates en moeilijker, maar de toenemende gevoeligheid ten overstaan van het menselijk leven is een bemoediging om deze belangrijke dienst aan het leven en de opvoeding van de toekomstige generaties tot de evangelische waarden, met steeds grotere bezieling en moed verder te zetten. Moge u allen de studie en het onderzoek verder zetten opdat de inzet ter bevordering en verdediging van het leven steeds doeltreffender en vruchtbaarder zou zijn. Moge mijn Apostolische Zegen, die ik graag uitbreid tot hen die dit dagelijks

engagement met u delen, u begeleiden.

Noten

1. Paus Benedictus XVI, Encycliek, Over de integrale ontwikkeling van de mens in liefde en waarheid, Caritas in Veritate – Liefde in Waarheid (29 juni 2009), 74.
2. Vgl. CKK, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1954-1960.
3. Vgl. Curie, Congregatie voor de Geloofsleer, Instructie betreffende zekere bio-ethische vraagstukken, Dignitas Personae (8 sept 2008), 5.
4. Vgl. CKK, Catechismus van de Katholieke Kerk (15 aug 1997), 1959.
5. Paus Johannes Paulus II, Toespraak, Tot de voltallige vergadering van de Congregatie voor de Geloofsleer (6 feb 2004), 5.

© 2010, Libreria Editrice Vaticana

Vert.: *Sorores Christi*.

Overgenomen met toestemming van [RK Documenten.nl](http://RK.Documenten.nl)

Bekijk dit document in de context van andere R.K. documenten op de website van [RK Documenten.nl](http://RK.Documenten.nl)

Palliatieve zorg

Address of His Holiness Benedict XVI during his visit to hospice Sacro Cuore - Fondazione Roma

13 December 2009

Pope Benedict XVI

Dear Brothers and Sisters,

I willingly accepted the invitation to pay a visit to the “Hospice Fondazione Roma” and I am very glad to be with you. I address my cordial thoughts to the Vicar, Cardinal Agostino Vallini, to their Excellencies the Auxiliary Bishops and to the priests who are present. I warmly thank Professor Emmanuele Emanuele, President of the “Fondazione Roma”, and Duke Leopoldo Torlonia, President of the “Circolo San Pietro”, for the significant words they have courteously addressed to me. Together with them, I greet those in charge of the “Hospice Fondazione Roma”, its President, Mr Alessandro Falez, the health-care personnel and the nursing and administrative staff, the Sisters and all those who in various capacities work in this praiseworthy institution. I then express my special appreciation to the Volunteers of the “Circolo San Pietro”. I am well acquainted with the zeal and generosity with which they offer help and comfort to the sick and their families. The “Hospice Fondazione Roma” came into being in 1998 with the name “Hospice Sacro Cuore”, at the initiative of the then-General President of the “Circolo San Pietro”, Marquis Marcello Sacchetti, whom I greet with deep and grateful respect. The task of this institution is the care of terminal patients, in order to alleviate their suffering as far as possible and to accompany them lovingly while their illness takes its course. In 11 years, the number of patients in the Hospice has risen from three to more than 30, who are cared for every day by doctors, nurses and volunteers.

To them we must add the 90 patients who are nursed at home. All this contributes to making the “Hospice Fondazione Roma” to which, the Alzheimer’s unit has been added over time, as well as an experimental nursing project destined for people affected by Amyotrophic Lateral Sclerosis a particularly important reality in the panorama of health care in Rome.

Dear friends, we know that certain serious pathologies inevitably give rise to moments of crisis in the sick, to bewilderment and to a serious confrontation with their personal situations. The progress of the medical sciences often offer the necessary instruments for facing this challenge, at least with regard to the physical aspects. Nevertheless, it is not always possible to find a cure for every disease and as a result in hospitals and health-care structures across the world we often encounter the suffering of numerous brothers and sisters with incurable illnesses, who are frequently in a terminal phase. Today the prevalent efficiency-based mentality often tends to marginalize these people, considering them a burden and a problem for society. Those who have a sense of human dignity know instead that they must be respected and supported while they face the difficulties and suffering associated with the condition of their health. To this end, there is increasing recourse today to palliative treatment that can alleviate the pain that illness causes and help the sick live through it with dignity. However, as well as the indispensable clinical treatment, it is necessary to offer the sick practical gestures of love, closeness and Christian solidarity in response to their need for understanding, comfort and constant encouragement. This is what is successfully carried out here, at the “Hospice Fondazione Roma”, which makes the focus of its commitment the treatment and caring acceptance of the sick and their relatives, in harmony with the teachings of the Church which, down the ages has always shown herself as a loving mother to those who suffer in body and in spirit. As I express my pleasure in the praiseworthy work carried out, I wish to encourage all those who making themselves true icons of the Good Samaritan who had compassion and went to [his neighbour]... and took care of him” (cf. Lk 10: 34) offer daily to the residents and their kin adequate assistance, attentive to the needs of each one.

Dear sick people, dear relatives, I have just met you individually, and I have seen in your eyes the faith and strength that sustain you in difficulty. I have come to offer each one of you a concrete witness of closeness and affection. I assure you of my prayers, and I ask you to seek support and comfort in Jesus, so that you may never lose trust and hope. Your illness is a very painful and unique trial, but in the face of the mystery of God who took on our mortal flesh, it acquires meaning and becomes a gift as well as an opportunity for sanctification. When suffering and discomfort are aggravated, remember that Christ is associating you with his Cross because he wants to say, through you, a word of love to those who have lost the way in life and, locked into their own empty selfishness, are living in sin and far from God. In fact, the condition of your health testifies that true life is not here but with God, where each one will find his joy, if he has humbly placed his footsteps behind those of the truest man: Jesus of Nazareth, Teacher and Lord.

The Season of Advent in which we are immersed speaks to us of the visit of God and invites us to prepare the way for him. In the light of faith we can interpret in illness and suffering a particular experience of Advent, a visit from God who mysteriously comes to set us free from loneliness and the lack of meaning and to transform suffering into a time of encounter with him, a time of hope and of salvation. The Lord comes, he is here beside us! May this Christian certainty also help us understand “tribulation” as a way in which he can come to meet each one and become for him or her the “close God” who liberates and saves. Christmas, for which we are preparing, offers us the possibility of contemplating the Holy Child, the true light that comes to this world in order to manifest “the grace of God, that brings salvation to all men” (Tit 2: 11). To him, with the sentiments of Mary, we all entrust ourselves, our lives and our hopes. Dear brothers and sisters! With these thoughts I invoke upon each one of you the motherly protection of the Mother of Jesus, whom the Christian people in trouble call upon as *Salus Infirmorum*, and I cordially impart to you a special Apostolic Blessing as a pledge of deep spiritual

joy and authentic peace in the Lord.

Voor de XVIIIe Werelddag voor de Zieken (2010)

22 november 2009

Paus Benedictus XVI

Dierbare broeders en zusters,

Op 11 februari aanstaande, op de liturgische gedachtenis van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, zal in de basiliek van het Vaticaan de XVIIIe Wereldziekendag gevierd worden. Het gelukkig samenvallen met de 25e verjaardag van de oprichting van de Pauselijke Raad voor het Pastoraat in de Gezondheidszorg is een bijkomende reden om God te danken voor de weg die tot hiertoe op het vlak van de gezondheidszorg werd afgelegd. Ik verlang van ganser harte dat deze verjaardag de gelegenheid is voor een edelmoediger apostolische geestdrift voor zieken en hun verzorgers.

Met de jaarlijkse Wereldziekendag wil de Kerk de internationale gemeenschap ruimschoots sensibiliseren voor het belang van de pastoraal in de wereld van het gezondheidswezen, een dienst die integraal deel uitmaakt van haar zending, daar zij het spoor volgt van Christus' verlossende zending. Hij, de Goddelijke Geneesheer, "ging weldoende rond en genas allen, die onder de dwingelandij van de duivel stonden" (Hand. 10, 38). In het mysterie van Zijn lijden, dood en verrijzenis put het menselijk lijden zin en volheid aan licht. In zijn apostolische brief "Salvifici doloris", schrijft de Dienaar Gods Johannes Paulus II hierover deze verhelderende woorden: "Het lijden van de mens heeft in het lijden van Christus zijn hoogtepunt bereikt. En tegelijk heeft het een totaal nieuwe dimensie bekleed en is het een nieuwe ordening binnengetreden: het werd aan de liefde verbonden, (...) aan de liefde die het goede voortbrengt, door het goede uit het kwade te halen door middel van het lijden, zoals het hoogste goed van de Verlossing van de wereld gehaald werd uit het kruis van Christus en daar voortdurend zijn uitgangspunt in vindt. Het kruis van Christus is een bron geworden waaruit stromen vloeien van levend water". (1)

De Heer Jezus heeft zich op het laatste avondmaal, vooraleer naar de Vader terug te keren, neergebogen om de voeten van de apostelen te wassen waardoor Hij de hoogste daad van liefde op het kruis anticipeerde. Door dit gebaar heeft Hij Zijn leerlingen uitgenodigd in te treden in de logica van Zijn liefde die zich in het bijzonder geeft aan de kleinsten en armen.(2) Iedere christen is geroepen Zijn voorbeeld na te volgen door in verschillende en steeds nieuwe contexten de parabel te herbeleven van de Goede Samaritaan, die voorbij een man kwam die door rovers half dood langs de weg was achtergelaten, "hij zag hem en kreeg medelijden; hij trad op hem toe, goot olie en wijn op zijn wonden en verbond ze; daarna tilde hij hem op zijn eigen rijdier, bracht hem naar een herberg en zorgde voor hem. De volgende morgen haalde hij twee denariën te voorschijn, gaf ze aan de waard en zei: Zorg voor hem, en wat ge meer mocht besteden, zal ik u bij mijn terugkomst vergoeden" (Lc. 10, 33-35).

Tot besluit van de parabel, zegt Jezus: "Ga dan en doet gij evenzo" (Lc. 10, 37). Met die woorden richt Hij zich ook tot ons. Hij roept ons op ons te buigen over de wonden van het lichaam en van de geest van zoveel

broeders en zusters die wij langs de wegen van de wereld ontmoeten; Hij helpt ons begrijpen dat de ervaring van ziekte en lijden door Gods genade die in het leven van elke dag ontvangen en beleefd wordt, een school van hoop kan worden. Zoals ik schreef in de encycliek “Spe Salvi – In hoop zijn wij gered”, “het is niet door het lijden te ontwijken, voor pijn te vluchten dat de mens geneest maar door de bekwaamheid om beproevingen te aanvaarden en erdoor te groeien, er een zin in te vinden door zich met Christus te verenigen die geleden heeft met een eindeloze liefde”. (3)

Reeds het Tweede Vaticaans Concilie herinnerde aan de belangrijke plicht van de Kerk om zorg te dragen voor het menselijk leed. Wij lezen in de dogmatische constitutie “Lumen Gentium”: “Christus werd door de Vader gezonden ‘om aan de armen de blijde boodschap te brengen, ... de verdrukte harten te genezen’ (Lc. 4, 18), ‘om te zoeken en te redden wat verloren was’ (Lc. 19, 10): evenzo omringt de Kerk met liefde al degenen die door menselijke zwakheid getroffen zijn; meer nog, in de armen en lijdenden erkent zij het evenbeeld van haar arme en lijdende Stichter, zij spant zich in om hun ellende te lenigen en Christus zelf is het die zij in hen wil dienen”. (4) Dit humanitair en spiritueel optreden van de kerkgemeenschap voor zieken en lijdenden heeft zich in de loop der eeuwen geuit in vormen en velerlei sanitaire structuren, ook van institutionele aard. Ik zou hier willen herinneren aan degene die rechtstreeks door de bisdommen bestuurd worden en degene die ontstaan zijn door de edelmoedigheid van verschillende religieuze instituten. Het gaat om een kostbaar “patrimonium” dat beantwoordt aan het feit dat “de liefde ook behoefte heeft aan organisatie als voorwaarde voor geordend, gemeenschappelijk dienen”. (5) De oprichting van de Pauselijke Raad voor het Pastoraat in de Gezondheidszorg, vijftientig jaar geleden, staat in deze inzet van de Kerk voor de wereld van het gezondheidswezen. En ik houd eraan ook te zeggen dat men op het huidige historische en culturele ogenblik nog meer de vereiste voelt van de zorgzame en ruime aanwezigheid van de Kerk bij de zieken, evenals haar aanwezigheid in de samenleving om op een doeltreffende manier de waarden van het Evangelie over te brengen om het menselijk leven in al zijn fases, vanaf de bevruchting tot aan zijn natuurlijk einde, te beschermen.

Ik zou hier de “Boodschap aan de armen, de zieken en allen die lijden” willen hernemen, die de concilievaders op het einde van het Tweede Vaticaans Concilie tot de wereld hebben gericht: “U allen die het gewicht van het kruis zwaarder voelt, u die weent, u de onbekenden die pijn lijdt, vat moed: u bent de uitverkorenen van het Rijk Gods, het rijk van de hoop, van het geluk en het leven; u bent de broeders van de lijdende Christus en als u wil, redt u met Hem de wereld.” (6) Ik dank uit heel mijn hart alle mensen die iedere dag “ten dienste staan van zieken en lijdenden” en ervoor zorgen dat “het apostolaat van Gods barmhartigheid dat zij beoefenen, steeds beter beantwoordt aan de nieuwe vereisten”. (7)

In dit priesterjaar gaat mijn gedachte bijzonder naar u, dierbare priesters, “bedienaars van de zieken”, die een teken en instrument bent van Christus’ medelijden dat elke mens moet bereiken die door lijden getekend is. Ik nodig u uit, dierbare priesters, u niet te sparen om hen zorg en troost te brengen. Tijd die doorgebracht wordt bij iemand die beproefd wordt, blijkt vruchtbaar te zijn aan genade voor alle andere dimensies van de pastoraal. Ik richt mij tenslotte tot u, dierbare zieken en vraag u te bidden en uw lijden op te dragen voor de priesters opdat zij trouw zouden blijven aan hun roeping en hun ambt rijk zou zijn aan geestelijke vruchten, ten bate van de hele Kerk.

Met deze gevoelens smee ik over de zieken en allen die hen bijstaan, de moederlijke bescherming af van Maria, “Salus Infirmorum” (“Heil van de zieken”), en geef u allen van ganser harte mijn Apostolische Zegen.

Vaticaan, 22 november 2009, hoogfeest van Christus, Koning van het Heelal

Noten

1. Paus Johannes Paulus II, Apostolische Brief, Over de christelijke zin van het menselijke lijden, *Salvifici doloris* (11 feb 1984), 18.

2. Vgl. Joh. 13, 12-17.
 3. Paus Benedictus XVI, Encycliek, Over de Christelijke hoop, Spe Salvi – In hoop zijn wij gered (30 nov 2007), 37.
 4. 2e Vaticaans Concilie, Constitutie, Over de Kerk, Lumen Gentium (21 nov 1964), 8.
 5. Paus Benedictus XVI, Encycliek, God is Liefde, Deus Caritas Est (25 dec 2005), 20.
 6. 2e Vaticaans Concilie, Overig document, Boodschap aan de armen, de zieken en allen die lijden (7 dec 1965).
 7. Paus Johannes Paulus II, Apostolische Constitutie, Over de hervorming van de Romeinse Curie, Pastor Bonus (28 juni 1988), 152.
-

Recht om te weigeren abortus en euthanasie uit te voeren

Bij ontvangst nieuwe Amerikaanse ambassadeur bij de H. Stoel

Paus Benedictus XVI heeft vrijdag bij de ontvangst van de nieuwe Amerikaanse ambassadeur bij de H. Stoel gezegd dat medisch personeel gewetensbezwaren mag invoeren om de uitvoering van abortus en euthanasie te weigeren. De paus onderstreepte de noodzaak om de menselijke waardigheid en het onvervreemdbare recht op leven vanaf de conceptie tot aan de natuurlijke dood te beschermen.

Benedictus XVI ontving de geloofsbrieven van de nieuwe Amerikaanse ambassadeur, Miguel Humberto Dias. Hij is van Cubaanse afkomst, oud theologieprofessor en vader van vier kinderen. De functie van ambassadeur van de VS bij de H. Stoel was sinds januari vacant na het vertrek van Mary Ann Glendon.

In april schreven kranten dat het Vaticaan drie kandidaten – waaronder Caroline Kennedy, de dochter van de vermoorde president – die voorgedragen werden door president Barack Obama, had geweigerd. Het Vaticaan liet toen weten dat het officieel geen enkele kandidatuur had ontvangen. De Amerikaanse president, die in juli door de paus werd ontvangen, verklaarde bij die gelegenheid, al het mogelijke te doen om het aantal abortussen in de VS te verminderen.

Address of His Holiness Benedict XVI to his excellency mr. Miguel Humberto Días, new ambassador of the United States of America to the Holy See

Apostolic Palace, Castel Gandolfo
Friday, 2 October 2009

Your Excellency,

I am pleased to accept the Letters by which you are accredited Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the United States of America. I recall with pleasure my meeting with President Barack Obama and his family last July, and willingly reciprocate the kind greetings which you bring from him. I also take this occasion to

express my confidence that diplomatic relations between the United States and the Holy See, formally initiated twenty-five years ago, will continue to be marked by fruitful dialogue and cooperation in the promotion of human dignity, respect for fundamental human rights, and the service of justice, solidarity and peace within the whole human family.

In the course of my Pastoral Visit to your country last year I was pleased to encounter a vibrant democracy, committed to the service of the common good and shaped by a vision of equality and equal opportunity based on the God-given dignity and freedom of each human being. That vision, enshrined in the nation's founding documents, continues to inspire the growth of the United States as a cohesive yet pluralistic society constantly enriched by the gifts brought by new generations, including the many immigrants who continue to enhance and rejuvenate American society. In recent months, the reaffirmation of this dialectic of tradition and originality, unity and diversity has recaptured the imagination of the world, many of whose peoples look to the American experience and its founding vision in their own search for viable models of accountable democracy and sound development in an increasingly interdependent and global society.

For this reason, I appreciate your acknowledgement of the need for a greater spirit of solidarity and multilateral engagement in approaching the urgent problems facing our planet. The cultivation of the values of "life, liberty and the pursuit of happiness" can no longer be seen in predominantly individualistic or even national terms, but must rather be viewed from the higher perspective of the common good of the whole human family. The continuing international economic crisis clearly calls for a revision of present political, economic and financial structures in the light of the ethical imperative of ensuring the integral development of all people. What is needed, in effect, is a model of globalization inspired by an authentic humanism, in which the world's peoples are seen not merely as neighbors but as brothers and sisters.

Multilateralism, for its part, should not be restricted to purely economic and political questions; rather, it should find expression in a resolve to address the whole spectrum of issues linked to the future of humanity and the promotion of human dignity, including secure access to food and water, basic health care, just policies governing commerce and immigration, particularly where families are concerned, climate control and care for the environment, and the elimination of the scourge of nuclear weapons. With regard to the latter issue, I wish to express my satisfaction for the recent Meeting of the United Nations Security Council chaired by President Obama, which unanimously approved the resolution on atomic disarmament and set before the international community the goal of a world free of nuclear weapons. This is a promising sign on the eve of the Review Conference of the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons.

Genuine progress, as the Church's social teaching insists, must be integral and humane; it cannot prescind from the truth about human beings and must always be directed to their authentic good. In a word, fidelity to man requires fidelity to the truth, which alone is the guarantee of freedom and real development. For her part the Church in the United States wishes to contribute to the discussion of the weighty ethical and social questions shaping America's future by proposing respectful and reasonable arguments grounded in the natural law and confirmed by the perspective of faith. Religious vision and religious imagination do not straiten but enrich political and ethical discourse, and the religions, precisely because they deal with the ultimate destiny of every man and woman, are called to be a prophetic force for human liberation and development throughout the world, particularly in areas torn by hostility and conflict. In my recent visit to the Holy Land I stressed the value of understanding and cooperation among the followers of the various religions in the service of peace, and so I note with appreciation your government's desire to promote such cooperation as part of a broader dialogue between cultures and peoples.

Allow me, Mr. Ambassador, to reaffirm a conviction which I expressed at the outset of my Apostolic Journey to

the United States. Freedom – the freedom which Americans rightly hold dear – “is not only a gift but also a summons to personal responsibility;” it is “a challenge held out to each generation, and it must constantly be won over to the cause of good” (Address at the White House, 16 April 2008). The preservation of freedom is inseparably linked to respect for truth and the pursuit of authentic human flourishing. The crisis of our modern democracies calls for a renewed commitment to reasoned dialogue in the discernment of wise and just policies respectful of human nature and human dignity. The Church in the United States contributes to this discernment particularly through the formation of consciences and her educational apostolate, by which she makes a significant and positive contribution to American civic life and public discourse. Here I think particularly of the need for a clear discernment with regard to issues touching the protection of human dignity and respect for the inalienable right to life from the moment of conception to natural death, as well as the protection of the right to conscientious objection on the part of health care workers, and indeed all citizens. The Church insists on the unbreakable link between an ethics of life and every other aspect of social ethics, for she is convinced that, in the prophetic words of the late Pope John Paul II, “a society lacks solid foundations when, on the one hand, it asserts values such as the dignity of the person, justice and peace, but then, on the other hand, radically acts to the contrary by allowing or tolerating a variety of ways in which human life is devalued and violated, especially where it is weak or marginalized” (Evangelium Vitae, 93; cf. Caritas in Veritate, 15).

Mr. Ambassador, as you undertake your new mission in the service of your country I offer you my good wishes and the promise of my prayers. Be assured that you may always count on the offices of the Holy See to assist and support you in the fulfillment of your duties. Upon you and your family, and upon all the beloved American people, I cordially invoke God’s blessings of wisdom, strength and peace.

Nederlandse vertaling Caritas in Veritate

De Nederlandse R.K. Kerkprovincie heeft een Nederlandse vertaling van de encycliek Caritas in Veritate van Paus Benedictus XVI vrijgegeven.

[Caritas in Veritate \(Nederlands\)Download](#)

Over genetica en eugenetica

To the participants of the Pontifical Academy for Life conference “New Frontiers of Genetics and the Danger of Eugenics”

21 february 2009
Pope Benedict XVI

Lord Cardinals, Venerable Brothers in the Episcopate and Priesthood, Illustrious Academicians, Dear Ladies and Gentlemen,

I am especially pleased to receive you on the occasion of the 15th ordinary assembly of the Pontifical Academy for Life. In 1994 my venerable predecessor, Pope John Paul II, instituted this body under the presidency of a scientist, Professor Jérôme Lejeune, understanding with foresight the delicate work that it would have to undertake over the course of years. I thank the president, Archbishop Rino Fisichella, for the words with which he wished to introduce this meeting, confirming the Academy's great dedication to the promotion and defense of human life.

From the time that the laws of heredity were discovered in the middle of the 19th century by the Augustinian abbot Gregor Mendel, who has been considered the founder of genetics, this science has truly taken giant steps in understanding the language at the basis of biological information, which determines the development of a living being. It is for this reason that modern genetics occupies a place of special prominence in the biological disciplines, which have contributed to the prodigious development of the knowledge of the invisible architecture of the human body and the cellular and molecular processes that preside over its multiple activities. Today science has arrived at revealing the recondite mechanisms of human physiology as well as the processes that are linked to the appearance of certain defects that are inheritable from parents along with processes that make some persons more susceptible to contract an illness. This knowledge, the fruit of the genius and toil of countless scholars, make it possible to more easily arrive at not only a more effective and early diagnosis of genetic maladies, but also to create therapies to alleviate the contraction of illnesses and, in some cases, to restore, in the end, the hope of regaining health. Moreover, from the time that the whole sequence of the human genome became available, the differences between one person and another and between different human populations have also become the object of genetic investigations, which allowed a glimpse of the possibility of new conquests.

Today the area of research still remains open and every day new horizons, in a large part unexplored, are disclosed. The work of researchers in such enigmatic and precious areas requires a special support; the cooperation between different sciences is a support that can never be lacking if results are to be arrived at that are effective and productive of authentic progress for the whole of humanity. This complementarity makes it possible to avoid the danger of a genetic reductionism that would identify the person exclusively with his genetic information and his interaction with his environment. It is again necessary to emphasize that man is greater than all of that which makes up his body; in fact, he carries with him the power of thought, which is always drawn to the truth about himself and the world. The words of Blaise Pascal, who was a great thinker as well as a gifted scientist, return: "Man is only a reed, the weakest in nature, but he is a thinking reed. There is no need for the whole universe to take up arms to crush him: a vapor, a drop of water is enough to kill him. But even if the universe were to crush him, man would still be nobler than his slayer, because he is able to know that he is dying and the advantage the universe has over him. The universe, however, knows nothing of this" (*"Pensées,"* 347).

Every human being, then, is much more than a singular combination of genetic information that is transmitted to him by his parents. The generation of man can never be reduced to the mere reproduction of a new individual of the human species, as is the case with all other animals. Every appearance of a person in the world is always a new creation. The words Psalm 139 recall this with deep wisdom: "You formed my inmost being; you knit me in my mother's womb ... My very self you knew; my bones were not hidden from you, when I was being made in secret" (13, 15). If we want to enter into the mystery of human life, then it is necessary that no science isolate itself, pretending to have the last word. Rather, the common vocation to arrive at the truth — according to the different methodologies and contents proper to each science — must be shared.

Your conference, in any case, does not only analyze the great challenges that genetics is held to face; but it also extends to the dangers of eugenics, which is certainly not a new practice and which in the past has been the

cause of real forms of discrimination and violence. The disapproval of eugenics used with violence by a regime, as the fruit of the hatred of a race or group, is so rooted in consciences that it found a formal expression in the "Universal Declaration of Human Rights." Despite this, there are appearing in our days troubling manifestations of this hateful practice, which present themselves with different traits. Certainly ideological and racist eugenics, which in the past humiliated man and provoked untold suffering, are not again being proposed. But a new mentality is insinuating itself that tends to justify a different consideration of life and personal dignity based on individual desire and individual rights. There is thus a tendency to privilege the capacities for work, efficiency, perfection and physical beauty to the detriment of other dimensions of existence that are not held to be valuable.

In this way the respect that is due to every human being — even in the presence of a defect in his development or a genetic illness that could manifest itself in the course of his life — is weakened, and those children whose life is judged unworthy of being lived are punished from the moment of conception.

It is necessary to reemphasize that every discrimination exercised by any power in regard to persons, peoples or ethnic groups on the basis of differences that stem from real or presumed genetic factors is an act of violence against all of humanity. What must be forcefully reemphasized is the equal dignity of every human being according to the fact itself of having life. Biological, psychological or cultural development or state of health can never become an element of discrimination. It is necessary, on the contrary, to consolidate a culture of hospitality and love that concretely testifies to solidarity with those who suffer, razing the barriers that society often erects, discriminating against those who are disabled and affected by pathologies, or worse – selecting and rejecting in the name of an abstract ideal of health and physical perfection. If man is reduced to an object of experimental manipulation from the first stage of development, that would mean that biotechnologies would surrender to the will of the stronger. Confidence in science cannot forget the primacy of ethics when human life is at stake.

I hope that your research in this sector, dear friends, will continue with due scientific care and the attention that ethical principles require in matters that are so important and decisive for the fitting development of personal existence. This is the wish with which I would like to conclude this meeting. As I invoke copious heavenly light upon your work, I affectionately impart to all of you a special apostolic blessing.

Translation by Joseph G. Trabbic

Dignitas personae

De Congregatie voor de Geloofsleer publiceerde op vrijdag 12 december 2008 de instructie 'Dignitas Personae' (Over de waardigheid van de persoon). Het document gaat over medisch-ethische kwesties rond de voortplanting, experimenten met menselijke embryo's en het veranderen van menselijk DNA.

Lees de officiële Nederlandse vertaling van Dignitas Personae.

Duiding Dignitas Personae door de Belgische bisschoppen

Kerknet, 12 december 2008

Inleiding

1. De waardigheid van de persoon moet aan ieder menselijk wezen worden toegekend vanaf zijn conceptie tot aan zijn natuurlijke dood. Dit fundamentele principe, dat een groot 'ja' aan het leven uitdrukt, moet in het midden staan van de ethische reflectie over het biomedische onderzoek, dat in de wereld van vandaag steeds meer aan belang wint. Het Magisterium (Leergezag) van de Kerk is al meermaals tussen gekomen om morele problemen die hiermee gepaard gaan, te verhelderen en op te lossen, heel in het bijzonder met de instructie *Donum vitae*. Twintig jaar na de publicatie daarvan is niettemin het moment gekomen om het bij de tijd te brengen.

Het onderricht in dit document behoudt volledig zijn waarde, zowel wat de principes als wat de morele oordelen betreft die erin worden uiteengezet. Toch roepen de nieuwe biomedische technologieën bijkomende vragen op in dit delicate domein van het menselijk leven en het gezin. Dat geldt in het bijzonder voor het onderzoek op menselijke embryo's, het gebruik van stamcellen met therapeutische doeleinden en de experimentele geneeskunde. Al deze technieken werpen nieuwe vragen op die aangepaste antwoorden vereisen. De snelheid van de evolutie van de wetenschap, nog vergroot door de middelen van sociale communicatie wekken verwachtingen en bezorgdheid bij een groot deel van de publieke opinie. Wetgevende organen worden geregeld aangemaand om beslissingen te nemen, soms gepaard gaand met volksraadplegingen, om de zaken juridisch te regelen.

Deze motieven hebben de Congregatie voor de Geloofsleer ertoe bewogen om een nieuwe Instructie van doctrinair karakter uit te werken, om bepaalde van deze recente problematieken aan te pakken in het licht van de criteria geformuleerd in de Instructie *Donum Vitae*. Andere reeds behandelde thema's waarvoor bijkomende verhelderingen zich opdroegen, werden eveneens opnieuw onderzocht.

Commentaar

De eerste zin laat aan duidelijkheid weinig te wensen over. De waardigheid van de mens begint bij de conceptie. Opmerkelijk is ook de tweede zin: "Dit principe drukt een groot 'ja' aan het menselijk leven uit." Vaak wordt de Kerk verweten altijd alleen maar 'nee' te zeggen. Deze zin maakt duidelijk dat kerkelijke verboden eigenlijk altijd een positieve betekenis hebben. Haar 'nee' is als een verkeersbord dat waarschuwt voor een doodlopende straat. Deze weg leidt niet tot geluk.

Het document is een update van *Donum Vitae*, doet er niets van af, maar biedt bijkomende uitleg over nieuwe biomedische technieken. Het is een Instructie met doctrinair karakter, die geen uitspraken doet over de pastorale zorg die op het terrein vereist wordt.

2. Het onderzoek over deze kwesties werd wetenschappelijk benaderd, dankzij de medewerking van een groot aantal experts en dankzij de analyses van de Pauselijke Academie voor het Leven. Alles werd ook geëvalueerd in het licht van de principes van de christelijke antropologie. De encyclieken *Veritatis splendor* en *Evangelium vitae* van Johannes-Paulus II en andere interventies van het Magisterium bieden heldere krijtlijnen voor de methode en inhoud van dit hele onderzoek.

In het pluriforme, filosofische en wetenschappelijke landschap van vandaag merkt men een grote aanwezigheid van waardevolle filosofen en wetenschappers die, in de geest van de eed van Hippocrates, de medische

wetenschap zien als een dienst aan de menselijke broosheid, door de behandeling van ziektes, de verzachting van het leed en het verstrekken van de nodige zorgen op gelijke wijze aan de hele mensheid. Maar bepaalde vertegenwoordigers van diezelfde wetenschappelijke domeinen zien de ontwikkeling van biomedische technologieën vooral in een eugenetisch perspectief.

Duiding

Merk op dat dit document tot stand kwam met de medewerking van talrijke experts uit de hele wereld. Wie ooit zo'n congres bij de Pauselijke Academie voor het Leven meemaakte, weet dat hier op zeer hoog niveau gedebatteerd wordt.

3. De katholieke Kerk steunt zowel op het licht van de rede als op het geloof wanneer ze principes en morele oordelen voorstelt met betrekking op het biomedisch onderzoek in het domein van het menselijke leven. Ze wil hiermee bijdragen aan het uitwerken van een integrale visie op de mens en zijn roeping. Dit getuigt van haar bereidheid al het goeds te verwelkomen dat uit het menselijke streven en uit de verschillende culturele en religieuze tradities naar boven komt en die vaak een groot respect voor het leven tonen.

Het Magisterium houdt eraan hen te bemoedigen en haar vertrouwen uit te drukken in al wie de wetenschap beschouwen als een kostbare dienst aan het integrale goed van het leven en aan de waardigheid van elk menselijk wezen. Het is dan ook met hoop dat de Kerk naar het wetenschappelijke onderzoek kijkt en ze wenst dat talrijke christenen zich zouden wijden aan de bevordering van de biomedische wetenschap om te getuigen van hun geloof. Bovendien drukt ze de wens uit dat de vruchten van dit onderzoek beschikbaar zouden zijn ook in arme gebieden en ook daar waar men getroffen wordt door ziekte, zodat wordt geantwoord op de meest dringende en dramatische humanitaire noden. Tot slot wil ze aanwezig zijn bij al wie lijdt in lichaam of ziel, om niet alleen troost te bieden, maar ook licht en hoop, waardoor ziekte of dood opnieuw betekenis vinden. Deze ervaringen behoren per definitie tot het bestaan van de mens. Ze kenmerken zijn geschiedenis en openen hem op het mysterie van de Verrijzenis. De blik van de Kerk is eigenlijk vol vertrouwen want "het leven zal overwinnen: voor ons is dat een vaststaande hoop. Ja, het leven zal overwinnen, want de waarheid, het goede, de vreugde, de waarachtige vooruitgang staan aan de kant van het leven. God, die van het leven houdt en het met vrijgevigheid schenkt, staat aan de kant van het leven".

De voorliggende Instructie richt zich tot gelovigen en tot al wie de waarheid zoekt. Ze bestaat uit drie delen: het eerste brengt bepaalde belangrijke antropologische, theologische en ethische aspecten in herinnering; het tweede gaat over de nieuwe problemen gelieerd aan de voorplanting; het derde buigt zich over de nieuwe therapeutische voorstellen die de manipulatie van het embryo of het genetische patrimonium van de mens inhouden.

Duiding

De opstellers van de Instructie spreken hun waardering en bemoediging uit voor al wie de wetenschap laat ten goede komen aan het leven en aan de menselijke waardigheid. De Kerk kijkt met hoop naar het wetenschappelijke onderzoek en wenst zelfs dat talrijke christenen zich zouden wijden aan de bevordering van de biomedische wetenschap om te getuigen van hun geloof.

De Kerk vraagt dat de vruchten van het wetenschappelijk onderzoek beschikbaar zouden zijn voor de hele mensheid, dus ook in arme gebieden. Dat is helaas bij de allernieuwste biomedische technieken zelden het geval. De Kerk vraagt dat allereerst meer zou geïnvesteerd worden in de meest dringende en dramatische humanitaire noden.

EERSTE DEEL: ANTROPOLOGISCHE, THEOLOGISCHE EN ETHISCHE ASPECTEN VAN HET LEVEN DE

MENSELIJKE VOORTPLANTING

4. [...]

In die zin is het belangrijk te herinneren aan het fundamentele ethische principe geformuleerd in de Instructie Donum vitae waarop alle morele kwesties die te maken hebben met interventies op het menselijke embryo worden afgewogen: “De vrucht van de menselijke voortplanting vordert het onvoorwaardelijke morele respect op, verschuldigd aan het menselijk wezen in zijn lichamelijke en spirituele totaliteit vanaf het eerste ogenblik van zijn bestaan, dus vanaf zijn toestand als zygoot. Het menselijk wezen moet gerespecteerd en behandeld worden als een persoon vanaf zijn conceptie. Vanaf dat moment moet men hem ook de mensenrechten toekennen, allereerst het onvervreembare recht van elk onschuldig menselijk wezen op leven.”

Duiding

Nogmaals het uitgangspunt van het leergezag: Vanaf het samensmelten van twee gameten (eicel en zaadcel), waardoor de zygoot ontstaat, kunnen we spreken van een menselijk wezen. Het leergezag van de Kerk maakt geen onderscheid tussen een jong of oud menselijk wezen en kent daarom meteen alle mensenrechten toe aan het prille begin van het menselijk bestaan.

5. [...]

Indien de Instructie Donum vitae het embryo niet als persoon definieerde, om niet te verzeilen in een natuurfilosofische discussie, heeft ze toch aangetoond dat er een intrinsieke band bestaat tussen de ontologische dimensie en de specifieke waarde van elk menselijk wezen. [...] Het menselijke embryo heeft dus, vanaf zijn begin, de waardigheid eigen aan een persoon.

Duiding

De Instructie Donum vitae sprak nog niet letterlijk van een persoon wanneer het gaat om het menselijke embryo. Dat doet de nieuwe tekst wel uitdrukkelijk.

6. Een echt verantwoordelijke voortplanting tegenover het kind dat zal geboren worden, “moet de vrucht zijn van het huwelijk”.

Doorheen alle tijden en in alle culturen “is het huwelijk een wijze instelling van de Schepper om in de mensheid zijn liefdesontwerp te realiseren. Door de wederzijdse gave van zichzelf, die eigen en exclusief is aan echtgenoten, streven zij naar de eenheid van hun beider wezen met het oog op een gezamenlijke en persoonlijke perfectionering om met God samen te werken aan het genereren en opvoeden van nieuwe levens.” In de vruchtbaarheid van de echtelijke liefde “tonen de man en de vrouw dat aan de basis van hun huwelijksleven een oprecht ‘ja’ ligt dat wederzijds uitgesproken en beleefd wordt en altijd open is op het leven.

Duiding

Vanaf de tweede zin begint een prachtige lofzang op het sacrament van het huwelijk. Die visie houdt ook in dat de ‘huwelijksdaad’ altijd moet open staan voor nieuw leven. Indirect spreekt het leergezag zich hier opnieuw uit tegen voorbehoedmiddelen.

7. Door het mysterie van de Menswording bevestigde de Zoon van God de waardigheid van het lichaam en de ziel, bouwstenen van het menselijk wezen. Christus misprees het lichaam niet; hij openbaarde er ten volle de zin en de waarde van: “Inderdaad, het mysterie van de mens wordt pas duidelijk in het mysterie van Vleesgeworden Woord.” (Gaudium et Spes, n.22) Door één van ons te worden bewijst de Zoon dat wij “kinderen van God” (Johannes 1,12) kunnen worden, “deelgenoot van de goddelijke natuur” (2 Petrus 1,4).

8. Uit deze twee dimensies, menselijk en goddelijk, begrijpen we beter de reden van de onvervreembare waardigheid van de mens: hij heeft een eeuwige roeping en is geroepen om deel te nemen aan de die-ene liefde van de levende God. Deze waarde geldt voor iedereen zonder onderscheid. Door het eenvoudige feit dat

hij bestaat, moet iedere mens volledig gerespecteerd worden. [...] Het menselijk leven is altijd goed, want “het is een weerspiegeling van God in de wereld, een teken van zijn aanwezigheid, een spoor van zijn genade” (Evangelium vitae, n.34).

Duiding

Het leergezag van de Kerk bouwt zijn visie niet alleen op ethische en wetenschappelijke gronden, maar ook op die van het geloof. Dat zet de waardigheid van de mens in nog feller perspectief. De mens is geroepen om mee te werken aan het plan van God voor deze wereld. Dit maakt hem anders dan de rest van de schepping, waarvoor eveneens respect vereist is, maar op een ander niveau.

De laatste zin is opmerkelijk en waarschijnlijk toegevoegd met recente debatten over euthanasie voor wilsonbekwamen in het achterhoofd. Wie op basis van de strenge voorschriften van het leergezag met betrekking tot relaties, seksualiteit en voortplanting zouden denken dat zij of hun kinderen niet meer geliefd of minder gerespecteerd zouden zijn, kan hierin ook lezen dat het tegendeel waar is.

10. Wanneer de Kerk oordeelt over de ethische draagwijdte van de recente medische onderzoeksresultaten met betrekking tot de mens en zijn oorsprong, komt zij niet tussen op het eigen domein van de medische wetenschap op zich, maar herinnert ze alle betrokken partijen aan de ethische en sociale verantwoordelijkheid van hun handelen.

Duiding

De Instructie houdt zich wijselijk buiten het eigenlijke domein van de medische wetenschap en wil alleen een ethisch kader scheppen op basis waarvan wetenschappers kunnen oordelen.

TWEEDE DEEL: DE NIEUWE PROBLEMEN MET BETREKKING TOT DE VOORTPLANTING

Voortplantingstechnieken

12. Wat de behandeling van onvruchtbaarheid betreft, moeten de nieuwe medische technologieën drie fundamentele waarden respecteren: a) het recht op leven en op fysieke integriteit van elk menselijk wezen vanaf de conceptie tot de natuurlijke dood; b) de eenheid van het huwelijk dat een wederzijds respect impliceert van het recht van de echtelieden om vader en moeder te worden alleen door elkaar; c) de specifiek menselijke waarden van de seksualiteit die “eisen dat de voortplanting moet nagestreefd worden als een vrucht van de huwelijksdaad eigen aan de liefde van de echtelieden” (Donum vitae II, A, 1). [...]

In het licht van dit criterium moeten heterologe en kunstmatige homologe vruchtbaarheidstechnieken die zich onttrekken aan de huwelijksdaad, worden uitgesloten. Wel toegelaten zijn technieken die een hulp zijn voor de huwelijksdaad en de vruchtbaarheid ervan.

13. Om aan de kinderwens van vele onvruchtbare paren tegemoet te komen, is het wenselijk om de adoptieprocedure van talrijke weeskinderen die nood hebben aan een thuis voor een gepaste menselijke ontplooiing, aan te moedigen, te bevorderen en te faciliteren.

In vitro fertilisatie en de opzettelijke vernietiging van embryo's

14. [...]

Zeker, ongeveer een derde van de vrouwen die een beroep doen op kunstmatige voortplanting krijgt uiteindelijk een kind. Maar rekening houdend met de verhouding tussen het totale aantal geproduceerde embryo's en het aantal dat effectief geboren wordt, blijft het aantal opgeofferde embryo's erg hoog. Deze verliezen worden door de specialisten van in vitro fertilisatie aanvaard als de prijs die je moet betalen om de beoogde resultaten te behalen. Het is erg zorgwekkend te zien hoe in dit domein het onderzoek niet geïnteresseerd lijkt in het recht op

leven van elk embryo, maar er vooral op gericht is betere resultaten te bereiken in termen van het percentage geboren kinderen per behandelde vrouw.

Duiding

Het leergezag vindt dat de verhouding tussen het aantal overtallige embryo's en het aantal geboren kinderen zoek is. Het gaat hier om een verhouding van ongeveer honderd embryo's voor één kind dat uiteindelijk wordt geboren.

15. Men werpt vaak op dat deze verliezen van embryo's voor het grootste deel onopzettelijk gebeurt of zelfs tegen de wil van de ouders en artsen. Het zou gaan om risico's die niet verschillen van wat gebeurt in het natuurlijke voortplantingsproces en dat leven geven zonder een enkel risico te lopen, in de praktijk neerkomt op helemaal geen leven geven. Zeker, niet alle verliezen van embryo's bij in vitro fertilisatie zijn te wijden aan de wil van de betrokken partijen. Maar dat sluit niet uit dat in vele gevallen het aan zijn lot overlaten, vernietigen of verliezen van embryo's voorzien en gewild is.

De in vitro geproduceerde embryo's met fouten worden systematisch vernietigd. Meer en meer niet onvruchtbare koppels doen een beroep op kunstmatige bevruchting alleen maar om een genetische selectie te doen van hun kinderen. De huidige praktijk in vele landen is de ovulatie te stimuleren om een groot aantal eicellen te verkrijgen en die dan te bevruchten. Een deel van de embryo's die zo worden verkregen, wordt terug in de baarmoeder geplaatst, terwijl andere worden ingevroren voor eventuele reproductieve interventies in de toekomst. Het doel van de meervoudige overbrenging is om in de mate van het mogelijke de implantatie van ten minste één embryo te garanderen. Om dit doel te bereiken brengt men een groter aantal embryo's in dan het aantal gewenste kinderen, voorzien dat er enkele vanzelf zullen verloren gaan en dat men in elk geval een zwangerschap van een meerling zal vermijden. Op die manier is de transfertechniek een puur instrumentele behandeling van embryo's. Op geen enkel ander domein van de geneeskunde zouden de gemeenschappelijke beroepsdeontologie of de gezondheidsautoriteiten een techniek toelaten die zo'n hoge tol aan mislukkingen en verliezen met zich mee zou brengen. De in vitro fertilisatietechnieken worden alleen aanvaard omdat men vooronderstelt dat het embryo hier niet het volle respect verdient afgewogen tegen een verlangen waaraan men moet voldoen.

Duiding

Hier ligt de fundamentele bezorgdheid van het kerkelijke leergezag: het embryo wordt gereduceerd tot een instrument dat geproduceerd en later eventueel weer vernietigd wordt, om te voldoen aan het verlangen naar één welbepaald en geselecteerd gezond kind. Zolang er geen juridisch statuut is voor het embryo – en vele ethici vragen dat dit debat zou worden gevoerd – wordt deze techniek toegepast als eender welke andere ingreep.

16. [...]

De Kerk erkent het gewettigde verlangen naar een kind en begrijpt het leed van echtparen die getroffen worden door vruchtbaarheidsproblemen. Maar dat verlangen mag niet in die mate voorgaan op de waardigheid van het menselijk leven dat het die verdringt. Het lijkt erop dat sommige onderzoekers, ontdaan van iedere ethische referentie en bewust van de mogelijkheden van de technologische vooruitgang, toegeven aan de logica van de verlangens van één mens en aan de financiële druk, die bijzonder hoog is op dit domein.

Duiding

Hiermee doelt de tekst op de praktijk van het draagmoederschap. Het leergezag stelt dat kinderen zonder natuurlijke band met hun moeder niet de kans krijgen om op te groeien in de meest gunstige omstandigheden. Het leergezag wijst ook op het reële gevaar van kinderhandel in deze context.

Intracytoplasmische sperma-injectie (ICSI)

17. [...] Zoals de in vitro fertilisatie, waarvan dit een variant is, is ICSI een intrinsiek onwettige techniek omdat ze een totale ontkoppeling realiseert tussen de voortplanting en de huwelijksdaad. [...]

Het invriezen van embryo's

18. Een van de gebruikte methodes om het aantal successen van in vitro voortplanting te verbeteren, is de vermeerdering van het aantal opeenvolgende behandelingen. Om niet telkens opnieuw eicellen bij de moeder te moeten halen, neemt men er meteen verschillende, die in vitro worden bevrucht. Van de zo verkregen embryo's bewaart men een belangrijk deel diepgevroren, met het oog op een volgende behandeling indien de eerste mislukte of de ouders een volgende zwangerschap wensen. [...] De cryobewaring is niet compatibel met het respect verschuldigd aan menselijke embryo's: het vooronderstelt hun productie in vitro, stelt hen bloot aan doodsgevaar of aan veranderingen aan hun fysieke integriteit, aangetoond door het hoge aantal dat het in- en ontvriezen niet overleeft. [...]

De meerderheid van overtallige embryo's blijft 'wees'. De ouders eisen ze niet op en soms raakt het spoor van de ouders zoek. Dat verklaart het bestaan van meerdere duizenden embryobanken in bijna alle landen waar in vitro fertilisatie wordt toegepast.

19. Wat het grote aantal reeds bestaande ingevroren embryo's betreft, vraagt men zich af wat ermee te doen. [...] De voorstellen om deze embryo's te gebruiken voor onderzoek of ze te bestemmen voor therapeutische doelen zijn duidelijk onaanvaardbaar, omdat men hen gebruikt als "biologisch materiaal" zonder meer, wat hun vernietiging inhoudt. Ook het invriezen en ze gebruiken voor onderzoek zonder ze te reactiveren, alsof het om simpele lijken ging, is onaanvaardbaar.

Het voorstel om ze ter beschikking te stellen van onvruchtbare koppels als vruchtbaarheidstherapie is niet aanvaardbaar op ethisch vlak om dezelfde redenen als die de heterologe kunstmatige voortplanting onwettig maken, net als alle vormen van vervangend moederschap. Deze praktijk zou bovendien vele andere problemen creëren op medisch, psychologisch en juridisch vlak.

Om kans op leven te geven aan menselijke wezens die anders veroordeeld zijn tot vernietiging, wordt ook een vorm van prenatale adoptie voorgesteld. Deze oplossing is eerbaar in zijn bedoelingen om het menselijk leven te respecteren en te verdedigen, maar brengt een heel aantal problemen met zich mee die niet verschillen van die al werden genoemd.

Tot slot moet worden vastgesteld dat de duizenden embryo's in staat van verwaarlozing spreken van een situatie van onrecht dat, door de feiten, onherstelbaar is.

Duiding

Het leergezag veroordeelt alle tot nu toe aangedragen oplossingen voor ingevroren embryo's. Geen van alle is ethisch aanvaardbaar. De vraag wat er dan wel mee moet gebeuren, wordt niet beantwoord. Men stelt vast dat hier onherstelbaar onrecht wordt aangericht.

Het invriezen van eicellen

20. Om de ernstige problemen met het cryobewaren van embryo's te vermijden, stelt men voor in het kader van in vitro fertilisatie, eicellen in te vriezen. Men bevrucht enkel die eicellen die in de baarmoeder zullen worden geplaatst; de andere worden dan ingevroren en eventueel later bevrucht. Op dit punt moet gepreciseerd worden dat de cryobewaring van eicellen dient om over te gaan tot kunstmatige bevruchting, wat als moreel onaanvaardbaar moet worden beschouwd.

Embryoreductie

21. Bepaalde gebruikte technieken in de kunstmatige voortplanting, vooral de transfer van meerdere embryo's naar de baarmoeder, hebben het aantal meerlingzwangerschappen sterk doen stijgen. Daar heeft men de techniek van de "embryoovermindering" aangewend, die erin bestaat tussen te komen om het aantal embryo's of foetussen in de baarmoeder te verminderen en dit door ze direct te elimineren. De beslissing om op die manier menselijke wezens te doden, die eerder zo gewenst waren, is een paradox, en ze is vaak oorzaak van jarenlang leed en schuldgevoel bij de ouders. Op ethisch vlak is de embryoreductie een geplande selectieve abortus. [...] Het doel heiligt niet de middelen.

Duiding

Veel gynaecologen weigeren nog deze techniek toe te passen omdat ze die inderdaad ervaren als moord. Ze kunnen ervan getuigen dat embryo's of foetussen zich in de baarmoeder niet zomaar laten vangen, dat het lijkt of "ze lopen voor hun leven" en dat ze ervan gruwen hen "de kop te moeten indrukken".

Pre-implantatie genetische diagnostiek

De pre-implantatie diagnostiek is een vorm van prenatale diagnostiek, verbonden aan technieken van kunstmatige inseminatie. Embryo's verkregen in vitro worden genetisch gediagnosticeerd, alvorens teruggeplaatst te worden in de baarmoeder. Deze techniek wordt gebruikt met als doel de zekerheid te hebben dat alleen embryo's zonder fout of van een welbepaald geslacht of met welbepaalde kwaliteiten in de baarmoeder worden geplaatst. [...] De pre-implantatie diagnostiek is dus een uiting van de eugenetische mentaliteit "die de selectieve abortus aanvaardt om de geboorte van kinderen met een of andere afwijking te vermijden. [...] Dit opent de deur naar legitimatie van kindermoord en euthanasie" (Evangelium vitae, n.63).

[...] De waardigheid komt elk menselijk wezen op gelijke wijze toe en hangt niet af van het ouderlijk project, noch van de sociale status, culturele vorming of van het stadium van de fysieke groei van het menselijk wezen. Waar we vroeger, hoewel toen ook het concept en de eisen van de menselijke waardigheid werden aanvaard, toch discriminatie kenden op basis van ras, godsdienst of sociale status, beleven we vandaag een niet minder erge en onrechtvaardige vorm van discriminatie die ertoe leidt het ethische en juridische statuut van menselijke wezen met erge ziektes of handicaps niet te erkennen: zo vergeten we dat zieken en gehandicapten niet een groep apart zijn; ziekte en handicap maken deel uit van het menselijke bestaan gaan iedereen persoonlijk aan, zelfs indien we er niet direct mee te maken krijgen. Zulke discriminatie is immoreel en moet beschouwd worden als juridisch onaanvaardbaar; zo moet men ook culturele, economische en sociale barrières naar beneden halen die de volle erkenning en bescherming van gehandicapten en zieken verhinderen.

Duiding

Merk op hoe fel het leergezag opkomt voor de volledige integratie van mensen met een ziekte of beperking. Indien embryo's met een aandoening vernietigd moeten worden, wat betekent dit dan voor hen?

Nieuwe interceptie- en contraconceptiemiddelen

23. [...] Zoals we weten is abortus "de opzettelijke en directe moord, op welke manier ook uitgevoerd, van een menselijk wezen in de beginfase van zijn bestaan, tussen de conceptie en de geboorte" (Evangelium vitae, n.58). Daarom is het gebruik van interceptie- en contraconceptiemiddelen horen tot de categorie van de zonde van abortus en blijven ze een erg immorele handeling.

DERDE DEEL: NIEUWE THERAPEUTISCHE VOORSTELLEN DIE DE MANIPULATIE VAN HET EMBRYO OF VAN HET GENETISCHE PATRIMONIUM VAN DE MENS INHOUDEN

24. In de loop van de laatste jaren opende de verworven kennis nieuwe perspectieven voor de regeneratieve geneeskunde en voor de behandeling van ziekten met genetische basis. In tegenstelling tot volwassen stamcellen, wekt het onderzoek op embryonale stamcellen en vooral hun eventuele toepassingen in de

toekomst, grote interesse, ook al is er tot op vandaag geen enkel bewijs van hun doeltreffendheid op klinisch vlak.

Gentherapie

26. De interventies op somatische cellen met strikt therapeutische doelen zijn, in principe, moreel toegelaten. Deze technieken willen de normale genetische configuratie van het subject herstellen of schade aangericht door genetische afwijkingen of van andere ziektes die eraan verbonden zijn, herstellen. [...]

Het morele oordeel over de kiemcellentherapie is daarentegen anders. Elke genetische verandering op kiemcellen van een persoon zou overgedragen worden op zijn eventuele nakomelingen. Omdat de risico's gelieerd aan genetische manipulatie belangrijk en weinig beheersbaar zijn, is het niet moreel aanvaardbaar, in de actueel staat van het onderzoek, om te handelen en daarbij het risico te lopen dat mogelijk aan de genetische interventie verbonden schade zich voortzet op het nageslacht.

27. De niet-therapeutische mogelijkheden van toepassingen van de genetica verdient bijzondere aandacht. Sommige onderzoekers stellen voor genetica te gebruiken om veranderingen te realiseren die tot doel zouden hebben de genetische uitrusting te verbeteren of te versterken. Sommige voorstellen in die lijn tonen een soort onvoldaanheid over of zelfs weigering van de waardigheid van het menselijk wezen als schepsel en sterfelijk persoon. Behalve de moeilijkheden om zo'n techniek scherp te stellen, met alle reële en potentiële risico's die eraan verbonden zijn, is het duidelijk dat zulke manipulaties een eugenetische mentaliteit begunstigen en een indirecte sociale stigmatisering inhouden tegenover al wie niet over die bepaalde kwaliteiten beschikt. [...] Dit spreekt de fundamentele waarheid tegen van de gelijkheid van alle menselijke wezens. [...]

Duiding

De tekst waarschuwt voor het gevaar van eugenetica, die de menselijke soort wil verbeteren door systematisch zogenaamde zwakke schakels te elimineren. Vraag is wie moet definiëren welke genen 'fout' zijn. Wie de willekeurig vastgestelde 'foute' genen heeft, is dan minder waard dan wie ze juiste genen heeft. De ene mens of het ene volk zou zich dan superieur kunnen gaan gedragen aan het andere op basis van de genetische dictatuur.

Kloneren van mensen

28. [...] Pogingen tot klonering wekten in de hele wereld grote bezorgdheid. Meerdere organen op nationaal en internationaal niveau spraken zich negatief uit over het kloneren van mensen en, in de meeste landen, is het ook verboden. Het kloneren van mensen is intrinsiek onwettig, omdat deze techniek het negatief uitgevallen ethische oordeel van kunstmatige bevruchting tot in het extreme doorvoert en leven wil geven aan een nieuw menselijk wezen zonder enige band met de daad van de wederzijdse gave aan elkaar van een echtpaar en radicaal zonder enige band met de seksualiteit. Deze situatie zet de deur open naar misbruik en manipulaties die de waardigheid van de mens zwaar aantasten.

29. Als het kloneren een reproductief doel had, dan zou met het gekloneerde subject een vooraf bepaald genetisch patrimonium opleggen, waardoor men hem – zoals gezegd – onderwerpt aan een soort van biologische slavernij waarvan hij zich moeilijk kan bevrijden. [...]

30. Het zogenaamd therapeutisch kloneren is ethisch gezien nog erger. Embryo's creëren om ze te onderdrukken is totaal tegenstrijdig met de menselijke waardigheid, zelfs wanneer het de intentie is om zieken te helpen, want dat maakt het bestaan van een menselijk wezen, zelfs in zijn embryonaal stadium, niets meer dan een middel om te gebruiken en te vernietigen. Het is zwaar immoreel om een menselijk leven op te offeren voor een therapie.

Het gebruik van stamcellen

32. Wat het ethisch oordeel betreft, moet men rekening houden met de methode waarop de stamcellen worden gewonnen, en met de risico's die hun klinisch of experimenteel gebruik inhouden. [...]

Duiding

Stamcellen van het weefsel van volwassenen, van navelstrengbloed en van weefsel van een foetus die een natuurlijke dood stierf mogen worden gebruikt. Stamcellen van een menselijk embryo niet, omdat het gebruik ervan de dood van dat embryo impliceert.

35. [...] Soms werpt men op dat voorgaande bemerkingen doen uitschijnen dat onderzoekers met zuiver geweten de plicht zouden hebben zich actief af te zetten tegen alle onwettige handelingen op medisch vlak, waardoor men hun ethische verantwoordelijkheid overdreven uitbreidt. De plicht om de medewerking aan het kwaad te vermijden, slaat op hun lopende beroepsactiviteiten, die ze juist moeten oriënteren en waarlangs ze geroepen zijn om getuigenis af te leggen van de waarde van het leven, zich afzettend tegen onrechtvaardige wetten.

[...]

Over het algemeen bestaan er natuurlijk nuances tussen verantwoordelijkheden evenals zware motieven die moreel gerangschikt kunnen worden om het gebruik van dit "biologisch materiaal" te rechtvaardigen. Geconfronteerd met het gevaar voor de gezondheid van kinderen, kunnen ouders bijvoorbeeld het gebruik van een vaccin goedkeuren waarvoor cellen van ongewettigde oorsprong werden gebruikt. De betrokken rest dan nog wel de plicht om hun eigen afkeuring hierover uit te spreken en te vragen dat de gezondheidszorg een ander type van vaccins zou ter beschikking stellen. In bedrijven die stamcellen van ongeoorloofde oorsprong gebruiken, is bovendien de verantwoordelijkheid van diegene die beslissingsmacht heeft, anders dan die van wie die niet heeft.

BESLUIT

36. [...] De dagelijkse aanslagen op het menselijk leven, de grote delen van de wereld waar mensen sterven van honger en ziekte terwijl ze geen toegang hebben tot de theoretische en praktische kennis waar andere landen daarentegen overmatig over beschikken, de technologische en industriële ontwikkelingen die leidt tot het concrete gevaar van de instorting van het ecosysteem, het gebruik van wetenschappelijk en fysiek onderzoek in chemie en biologie met oorlogsdoeleinden, de talrijke conflicten die volkeren en culturen blijven verdelen, al deze elementen zijn, jammer genoeg, sprekende tekenen van de manier waarop de mens slecht gebruik kan maken van zijn mogelijkheden en de ergste vijand kan worden van zichzelf. Hierbij verliest hij het bewustzijn van de verhevenheid van zijn specifieke roeping als medewerking aan het scheppingswerk van God.

37. Werd de menselijke en sociale vooruitgang aanvankelijk gekenmerkt door de ontwikkeling van de industrie en de productie van verbruiksgoederen, vandaag is dat door informatica, genetisch, medisch en biotechnologisch onderzoek toegepast op de mens. Het zijn zeer belangrijke sectoren voor de toekomst van de mensheid, maar in de schoot waarvan ook onaanvaardbare misbruiken liggen. [...]

Met het oog op de doctrinaire en pastorale opdracht van de Kerk, vond de Congregatie voor de Geloofsleer dat ze de waardigheid en de fundamentele en onvervreembare rechten van elk menselijk wezen opnieuw moest bevestigen.